

Språklig sårbarhet i förskola och skola

Bruce m.fl. 2016

Boken är uppdelad i olika kapitel som börjar med allmän information om språk, där författarna bl.a. introducerar och förklarar de fackuttryck som används i resten av boken. Därefter finns två kapitel som vänder sig främst till förskollärare med rubrikerna *Språk i förskoleålder – möjligheter och hinder* samt *Språkutvecklande förskolepedagogik*.

Efter förskoledelen kommer tre kapitel som vänder sig till skolpersonal; *Språklig sårbarhet i skolålder*, *Pedagogisk sårbarhet* och slutligen *Skolans språkliga möjligheter*. Mot slutet finns ett kapitel som tar upp röst och tal samt författarnas sammanfattande reflektioner.

Bokens budskap är tydligt utifrån begreppet språklig sårbarhet; sårbarheten uppstår när omgivningens krav överstiger individens språkliga förutsättningar. Den är skriven utifrån ett relationellt synsätt och lägger stort ansvar hos pedagoger och organisation.

Författarna ger många exempel på hur personal i förskola och skola kan arbeta med sin egen språkliga medvetenhet för att i möjligaste mån förebygga de hinder som kan uppstå för barn och elever i språklig sårbarhet. Det som kanske kan saknas är de verkligt konkreta exemplen på hur man rent praktiskt går tillväga för att förändra och förbättra sin verksamhet. Råden är relativt allmänt hållna och kräver att läsaren har eget intresse och egen drivkraft av att undersöka hur de kan användas. Författarna ger dock en hel del exempel på verkliga episoder och citat som ofta är mycket tänkvärda och som kan fungera som inspiration till att utveckla sitt eget arbete. Ett citat som tas upp i boken (s. 171):

När jag förstod att språklig förståelse handlar om så många fler saker än att förklara orden så blev min undervisning mer framgångsrik och eleverna lärde sig mer. Nu tänker jag på att arbeta med att göra orden begripliga, men mängden och minnesstödet är minst lika viktigt för att eleverna ska kunna göra det språkliga innehållet till sitt eget och förstå, tillämpa och minnas det. - Lärare

Författarna tar upp begreppen metaspråkighet och metakognitiva arbetssätt som ett framgångsrikt sätt att arbeta, både för egen del; att bli medveten om och reflektera över sitt eget språkbruk och hur väl det möter barnens eller elevernas behov, men också för barnen och eleverna själva.

Särskilt läsvärda tycker jag att styckena om pragmatiska svårigheter och dess konsekvenser är, både för förskola (s. 73-78) och skola (s. 125-130).

För dig som är genuint intresserad av att möta barn och elever på bästa möjliga sätt när det gäller språk, läsning och skrivning och har viljan att utveckla din egen språkliga kompetens är det här en suverän bok!